

PERFECTIONAREA CONDUCERII POLITICE ȘI DEZVOLTAREA ECONOMIC-SOCIALĂ

Ion Mitrăn

În lumina teoriei marxiste, a principiilor socialismului științific, edificarea noii orînduiri, înaintarea acesteia spre trepte superioare au loc în condițiile și pe măsura permanentei îmbogățiri nu numai cantitative, ci mai ales *calitative* în toate domeniile.

Este meritul istoric al celui de-al IX-lea Congres al partidului — eveniment de cotitură în desfășurarea procesului revoluționar în România — că, depășind cu hotărîre formulele și concepțiile simpliste, vulgarizatoare asupra socialismului, a generat un spirit novator, realist, pornind de la adevărul că rezolvarea problemelor majore ale dezvoltării social-economice se întemeiază pe cunoașterea profundă a realității și înțelegerea tendinței legilor obiective, pe aplicarea creatoare a teoriei și principiilor generale ale socialismului științific.

În fapt, elaborînd politica dezvoltării accelerate a forțelor de producție și așezării lor armonioase, raționale pe întreg teritoriul țării, ținînd seama de schimbările intervenite în structura socială, în relațiile de producție, partidul a acționat cu fermitate în direcția perfecționării continue a raporturilor sociale și conducerii unitare a întregii activități, în contextul adîncirii democrației socialiste.

Experiența acumulată în perioada celor 15 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea relevă concludent că între *eficiența* acțiunii de conducere și *calitatea* acesteia există o legătură organică. Perioada 1965—1980 este aceea în care construcția noii orînduiri în România a intrat într-o etapă superioară. Investigarea temeinică a realităților economico-sociale, înlăturarea energică, cu curaj a unor concepții și practici învechite, eliberarea gîndirii social-politice de presiunea unor teze rigide și prejudecăți, declanșarea unei largi acțiuni de perfecționare a tuturor laturilor vieții sociale au favorizat descătușarea unor vaste energii, au generat un nou avînt muncii întregii națiuni, accelerînd ritmul de dezvoltare a țării și determinînd realizarea unor mari progrese în toate domeniile construcției socialiste.

Este bine cunoscut că, în această perioadă, în elaborarea și aplicarea politicii interne și internaționale a partidului un rol decisiv revine secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — militantul politic de cutezătoare acțiune și profundă gîndire, care și-a făcut un înalt crez de viață din slujirea devotată a celor mai înalte aspirații ale poporului, a cauzei socialismului și comunismului. În neobosita sa activitate își găsește o strălucită întrupare înseși trăsăturile care asigură forța de nebiruit

a partidului nostru : principialitate revoluționară, strinsă legătură cu poporul, spirit creator, nesecat dinamism, consecvență în promovarea noului.

Justețea liniei politice a partidului este probată de rezultatele practice remarcabile, fie că este vorba de economie, de viața social-politică, de cea spirituală, de cursul constructiv al prezenței dinamice a României pe arena internațională. Toate acestea sînt o dovadă a puternicei dezvoltări a partidului, a ridicării nivelului său politico-ideologic, a capacității teoretice și politice cu care, pornind de la teoria materialismului dialectic și istoric, generalizează experiența poporului, a maselor. Iată de ce documentele partidului, Programul său — elaborat, cum se știe, din inițiativa și cu participarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, intrinsec drept calități esențiale clarviziunea, receptivitatea față de nou, evaluarea lucidă, justă a fenomenelor și proceselor vieții economice, politice și sociale, interne și internaționale.

Exigențele conducerii științifice a procesului revoluționar

În dezbaterile politice contemporane problemele conducerii sociale ocupă un loc central, punîndu-se în evidență caracterul lor istoric și de clasă. Este îndeobște cunoscut și recunoscut că modul de producție, natura relațiilor sociale, legitățile generale ale progresului, care nu exclud, ci implică existența particularităților și condițiilor specifice vieții materiale și spirituale a unei națiuni, influențează conținutul proceselor de conducere socială. Trăsăturile orînduirii sociale, natura și caracterul proprietății asupra mijloacelor de producție, structura claselor sociale, raporturile dintre ele, gradul de dezvoltare a democrației, alți factori obiectivi și subiectivi au influențat și influențează direct sau indirect asupra conținutului și formelor conducerii sociale, căreia îi imprimă un caracter politic determinat. De aici și existența unor diverse concepții filozofice, politice și juridice despre conducerea societății omenesti. În abordarea unor asemenea probleme mai toți autorii recunosc încărcătura politică a actelor de conducere deși sînt unii care dau prioritate variantelor tehnocrate, chipurile nesupuse „presiunilor” ideologice-politice.

În orînduirea socialistă, apare evident că succesul unei opere atît de vaste este cea generată de transformarea revoluționară a societății este hotărîtor condiționat de esența și calitatea conducerii social-politice, de întemeierea acesteia pe datele științei. Caracterul de proces istoric deschis al edificării socialismului emană din premisele fundamentale, din necesitatea ca noua orînduire să asimileze continuu adevăratele valori ale progresului uman. Aceasta cu atît mai mult cu cît făurirea unei civilizații superioare, cum tind a fi socialismul și comunismul, reprezintă un proces complex, un produs al practicii umane luminată de o teorie de avangardă, de concepția materialismului dialectic și istoric, potrivit căroră principiile socialismului nu se realizează de la sine, ci printr-o intensă activitate creatoare, revoluționar-transformatoare, desfășurate programatic, sub conducerea partidului de avangardă al clasei muncitoare.

În acest sens, o preocupare majoră a partidului nostru a constituit-o și o constituie analiza fenomenelor și schimbărilor ce se produc permanent în societatea socialistă românească, în lumea contemporană, în general.

„Trebuie să avem în vedere că o bună conducere presupune — cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — obligația de a ține permanent seama de schimbările ce se produc continuu în societatea noastră socialistă, de asigurarea unei concordanțe cât mai depline între forțele de producție și relațiile de producție. De asemenea, o bună conducere presupune obligația de a ține seama de schimbările ce se produc pe plan internațional. Noi nu ne desfășurăm activitatea izolați, ci în contextul unei comunități internaționale largi, al existenței țărilor socialiste, țărilor în curs de dezvoltare, țărilor capitaliste dezvoltate, în condițiile unor mari transformări revoluționare, sociale și naționale în întreaga lume. Iată de ce pentru a asigura o conducere științifică în activitatea noastră, în elaborarea politicii noastre trebuie să ținem neapărat seama de aceste schimbări și realități”¹.

Noua orînduire se înlăptuiește în mod planificat, conștient, ca urmare a acțiunii organizate a oamenilor, a exercitării unei conduceri sociale de o calitate nouă pe plan istoric. Tocmai în acest sens, ținînd seama că transformările economico-sociale ale contemporaneității se desfășoară în condițiile unei profunde revoluții sociale și tehnico-științifice, partidul nostru a acționat pentru dezvoltarea ascendentă a construcției socialiste în România, considerînd că elaborarea și înlăptuirea politicii trebuie să răspundă cât mai deplin criteriilor științei, să întrunească un înalt indice de creativitate ca emanație a receptivității față de imperativele vieții sociale.

Asigurarea unui caracter științific întregului proces de conducere politică apare ca o necesitate obiectivă pentru toate verigile și treptele sale. O astfel de cerință logică, obiectivă, decurge din complexitatea problemelor de rezolvat în procesul făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării spre comunism, din cerința istorică privind ridicarea nivelului calitativ al conducerii.

Fiecare dintre obiectivele fundamentale înscrise în documentele Congresului al XII-lea, toate măsurile practice preconizate pentru realizarea lor duc la concluzia că politica Partidului Comunist Român este întemeiată pe știință, pe atitudinea creatoare, izvorită din concepția, fidelă esenței funciare a marxismului, potrivit căreia socialismul științific nu este o teorie finită, rigidă, o colecție de teze imuabile, ci o știință revoluționară, mereu vie și dinamică, permanent îmbogățită prin raportarea la realitate, la condițiile concrete ale dezvoltării societății. Astfel, complexitatea direcțiilor de dezvoltare a societății noastre socialiste, consecințele diverselor măsuri preconizate înlăptuiesc conducerea de către partid ca acțiune politică de largă perspectivă, ca operă științifică rezultată din cunoașterea legilor obiective. Sinteză a strategiei și tacticii revoluționare, obiectivele actualei etape a construcției socialiste, întreg ansamblul de programe elaborate de Congresul al XII-lea pun în evidență capacitatea factorului subiectiv de a concepe dezvoltarea socială ca proces unitar, conștient, orientat în direcția unei depline unități de concepție și acțiune la toate nivelurile activității sociale astfel încît întregul organism al societății să funcționeze cu maximă precizie, operativitate și eficiență.

¹ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 29—30 mai 1980*, „Știința” din 1 iunie 1980.

În acest sens, în spiritul principiilor socialismului științific, fiindu-i străine atitudinea pragmatică față de realitate, tendința de a releva numai ceea ce este convenabil unor interese de moment, partidul imprimă conducerii politice un caracter realist, științific, avind mereu în vedere însemnătatea esențială a cunoașterii cit mai temeinice a faptelor sociale — fie ele pozitive sau negative —, spre a orienta cursul acțiunii sociale în direcția împlinirii celor mai înalte deziderate de progres. Pe această bază în societatea noastră socialistă, unitatea dintre conducerea politică și știință constituie premisa stabilirii și realizării unor transformări calitative profunde în economie, în știință și cultură, în viața socială în general.

O expresie a preocupării pentru utilizarea mai eficientă a științei în viața economico-socială, inclusiv pentru așezarea pe baze științifice a conducerii, o reprezintă orientările Programului P.C.R., ale Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic, programe care — între altele — formulează principiile și direcțiile esențiale pentru ridicarea nivelului calitativ al conducerii societății.

În legătură cu aceasta, Programul-directivă aprobat de Congresul al XII-lea al partidului conturează — după cum se știe — domenii prioritare ale cercetării proceselor din societatea noastră, cercetare orientată explicit către studierea problemelor fundamentale ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, a interdependențelor dintre factorii economici, sociali, politici și ideologici, dintre bază și suprastructură, a modificărilor calitative din structura și fizionomia întregii societăți. Se prevede intensificarea cercetărilor privind creșterea rolului conducător al partidului în întreaga operă de construcție socialistă, evoluția națiunii în perspectiva trecerii la comunism, funcțiile statului în organizarea și conducerea unitară a societății ș.a. Asemenea orientări vizează, așadar, probleme de bază ale conducerii politice și dezvoltării social-economice. Dintre acestea sînt de menționat obiectivele privind studierea proceselor economico-sociale și elaborarea unor programe și previziuni fundamentate științific ale dezvoltării în perspectivă a societății, cunoașterea contradicțiilor ce acționează în societate și aplicarea măsurilor potrivite pentru prevenirea sau depășirea lor, repartizarea rațională a forțelor materiale și umane în toate sectoarele și concentrarea lor în sfera activităților producătoare de valori, în primul rînd materiale ș.a.

Conceptia după care se călăuzește partidul în această privință este clar exprimată de secretarul său general: „cercetarea în domeniul științelor sociale, economice trebuie să-și propună, în raport cu schimbările și cu transformările care au loc în domeniul forțelor de producție și relațiilor sociale, cu noile descoperiri științifice, să conceapă și să prevadă noi direcții de dezvoltare a societății”². Așa cum consideră conducerea partidului, aceasta înseamnă a contribui la elaborarea căilor de dezvoltare economico-socială în concordanță cu cerințele vieții, ale progresului.

Esența relației dialectice dintre conducerea politică și știință rezidă în faptul că fără a așeza la baza întregii dezvoltări tot ceea ce este nou

² Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 18, București, Edit. politică, 1979, p. 393.

și valoros în știință, în toate domeniile, nu se poate asigura linia continuă ascendentă a împlinirii unei civilizații superioare. Iar „afirmarea superiorității socialismului, a forței sale nu se poate face numai prin declarații, ci, în primul rînd, prin felul cum sînt rezolvate problemele economice, problemele privind condițiile de muncă și de viață ale oamenilor, alte probleme sociale, legate inclusiv de dezvoltarea democrației socialiste, de perfecționarea conducerii societății pe baze științifice. Trebuie să acționăm astfel încît să demonstrăm în practică, prin fapte și realități, prin realizări concrete, superioritatea organizării socialiste a societății”³. În consecință, partidul stimulează dezvoltarea științei în toate domeniile, a ideilor, invitînd să se dea frîu liber gândirii, creației, bazate, desigur, pe realități, pe studierea cerințelor dezvoltării economico-sociale.

Obiectiv și subiectiv în dezvoltarea social-economică

Este un adevăr relevat cu pregnanță de activitatea fructuoasă a partidului nostru din perioada de după Congresul al IX-lea că viabilitatea și rațiunea politicii constau în realismul inițiativelor și măsurilor adoptate pentru realizarea acestora, în capacitatea de a înțelege just legile obiective ale dezvoltării societății, pornind de la situația concretă, luînd în considerare tendințele de evoluție, acționînd permanent în spirit creator. De aici și necesitatea ca în procesul conducerii să se asigure simultan studierea multilaterală a proceselor sociale și influențarea lor în direcția programatică stabilită, aducîndu-se, desigur, ori de cîte ori este necesar, corecturile impuse de viață, determinînd în tot mai mare măsură impactul între linia de urmat și noua realitate socială construită prin efortul conștient al oamenilor. Departe de orice abordare subiectivistă sau de viziuni și atitudini voluntariste, o asemenea concepție realistă, dinamică a partidului nostru pornește de la considerentul că ineseși legile generale ale dezvoltării sociale nu sînt imuabile, neschimbătoare ci se află în continuă evoluție și transformare. Ca rezultat al dezvoltării forțelor de producție și al perfecționării continue a noilor relații sociale, aceste legi se modifică, acumulează noi caracteristici, capătă forme și modalități specifice de manifestare. Este, prin urmare, evident că numai concepția și acțiunea consecvent revoluționare și științifice sînt de natură a răspunde legităților generale, a ține seama de condițiile particulare în care acestea trebuie aplicate.

În orice domeniu, și cu atît mai mult în viața social-politică, implicînd în sfera conducerii acesteia, nimic nu se poate rezolva de la sine, automat, numai ca urmare a cunoașterii și a recunoașterii unor adevăruri generale, a principiilor. Acționînd într-un cadru național concret, într-o structură social-economică dinamică, partidul clasei muncitoare își elaborează realist linia strategică și tactică numai pe temeiul cercetării vieții sociale concrete, în evoluția ei firească, analizată științific, în lumina raportului dintre general și particular, dintre obiectiv și su-

³ Nicolae Ceaușescu, *Expunere la Ședința activului central de partid și de stat — 3 august 1978*, București, Edit. politică, 1978, p. 11.

biectiv, ca laturi fundamentale ale cadrului de activitate social-politică. În această privință, partidul nostru acordă o deosebită atenție tratării juste a relațiilor general-particular, obiectiv-subiectiv, care alături de alte trăsături ale dialecticii sociale, obligă la cunoașterea și la aplicarea creatoare a adevărilor generale în funcție de multitudinea și diversitatea particularității fenomenelor. În această privință partidul pornește de la principiul potrivit căruia „asigurarea unei conduceri și planificări științifice presupune cunoașterea temeinică a legităților sociale universale valabile, a legilor economice și sociale proprii socialismului, precum și aplicarea lor justă la condițiile concrete ale țării noastre”⁴.

Investit de popor cu misiunea de a-i călăuzi lupta revoluționară, Partidul Comunist Român a trebuit să dea răspuns unor probleme fundamentale complexe, decurgând din situații specifice țării noastre, care nu pot fi încadrate în vreun model abstract sau schemă-tip de acțiune. Soluțiile unor asemenea probleme — fie că se referă la făurirea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului, la instaurarea, generalizarea și perfecționarea noilor relații sociale, la relația dialectică dintre bază și suprastructură — întrunesc componente teoretice noi, originale, exprimând sinteza dintre adevărurile generale și cerințele particulare ale făuririi socialismului în condiții economice, sociale, politice, culturale proprii României.

Nu incăpe îndoială că performanța socială a conducerii și organizării societății se află în strinsă relație cu nivelul de cunoaștere al factorului subiectiv, cu capacitatea sa de analiză și sinteză. Factorul subiectiv are menirea ca, pe baza datelor științei, a luării în considerare a cerințelor legilor generale, să „măsoare” necentenit gradul de dependență dintre posibilitate și realitate, să disocieze alternativele opțiunii politice în orice domeniu, ținând seama de ansamblul fenomenelor etapei date. Iată de ce în procesul complex al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate crește tot mai mult rolul factorului conștient. Într-un asemenea sens, conducerea social-politică apare ca fiind sinonimă cu strategia construirii conștiente a viitorului social, prin adoptarea căilor, metodelor și ritmului valorificării superioare a resurselor materiale și umane. În această privință, pivotul înaintării ferme pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate îl reprezintă făurirea unei puternice baze tehnico-materiale.

În legătură cu un asemenea obiectiv strategic, valențele științifice, realiste ale politicii partidului sînt pregnant exprimate de orientarea fermă pe calea continuării neîntrerupte a industrializării, extinderii prioritare a ramurilor și sectoarelor purtătoare de progres tehnic, creșterii ponderii activităților industriale în celelalte ramuri ale economiei, modernizării continue a bazei tehnico-materiale a agriculturii, ca ramură de bază a economiei, gospodăririi raționale a resurselor și asigurării independenței energetice, în vederea transformării României socialiste dintr-o țară în curs de dezvoltare într-o țară cu un nivel economic mediu.

Pe fondul afirmării în continuare a funcției de promotor al progresului ce revine forțelor de producție, calității lor, racordate la impe-

⁴ Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, București, Edit. politică, 1975, p.106.

tuoașă revoluție tehnico-științifică, are loc creșterea rolului factorului subiectiv, fiind necesar să se acționeze în mod organizat pentru perfecționarea noilor relații de producție, asigurându-se o concordanță cât mai deplină între forțele de producție și relațiile de producție. Desigur, esența și caracterul relațiilor de producție și mai ales natura nouă a proprietății asupra mijloacelor de producție, gradul de dezvoltare a democrației, situația socială a oamenilor muncii, alți factori obiectivi și subiectivi își pun amprenta, uneori direct, alteori mijlocit, asupra conținutului și stilului de conducere. Înainte de toate trebuie avut în vedere, desigur, că exercitarea puterii politice de către clasa muncitoare și celelalte categorii de oameni ai muncii, în frunte cu partidul comunist, imprimă actului de conducere social-politică un conținut social-uman calitativ nou, forme și modalități mereu mai eficiente în organizarea și dirijarea conștientă a activității sociale.

Prin prisma experienței dezvoltării noii orinduri în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., teza privind întărirea continuă a forței politice și organizatorice a partidului, a capacității sale de a uni și mobiliza energiile creatoare ale națiunii reflectă o concepție superioară, militantă asupra conducerii politice. În acest sens, este edificatoare preocuparea constantă ca afirmarea unei noi calități, în domeniul conducerii, să se exprime prin îndeplinirea în mai bune condiții a rolului de forță politică conducătoare a partidului. Un asemenea rol nu este o noțiune abstractă, ci o vie realitate politică ce se materializează în modul prin care fiecare organizație, fiecare membru de partid își îndeplinește atribuțiile, partidul integrându-se organic în viața întregii societăți.

Interdependența și complexitatea diferitelor sectoare și domenii ale vieții economico-sociale cer cuprinderea lor unitară, realizarea unei depline unități de concepție și acțiune, astfel ca întregul organism al societății să funcționeze cu maximă precizie și operativitate, să dea un înalt randament social. În asemenea condiții, partidul a luat măsuri ca actele de conducere socială la toate nivelurile și în toate domeniile să nu devină sectare, să nu cadă în rutină administrativă.

După cum se știe, democrația socialistă se află astăzi într-un proces de înnoire și perfecționare continuă, experiența istorică probând utilitatea și eficiența unor instituții ale sale dar punând, în același timp, în evidență și unele procese negative legate de apariția unor fenomene inerțiale, de persistentă a anumitor tendințe de birocratism. Inițiativa manifestată în condițiile țării noastre după Congresul al IX-lea al partidului pentru promovarea și experimentarea de noi instituții democratice a generat un suflu nou în viața social-politică, a angajat imensa energie a maselor pentru abordarea și rezolvarea colectivă a problemelor dezvoltării.

Sistemul conducerii politice, economice și sociale din țara noastră este caracterizat de coeziunea întregului popor, iar în temeiul unității de scop și acțiune a clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității și celorlalte păături sociale, fără deosebire de naționalitate, se realizează tot mai deplina convergență a tuturor proceselor fundamentale ale noii orinduri. În asemenea condiții atitudinea deschisă spre nou, efortul de a înlătura structurile rămase în urma vieții formează un cadru propice desfășurării inovației în proiectarea de noi structuri capabile să ducă la întâ-

rirea autoconducerii, la metode colective rodnice de decizie, acțiune și control care să articuleze mai operativ nevoile de dezvoltare generală a societății cu cerințele de ordin local, la nivel teritorial sau al unităților economice și sociale.

Potențialitatea democratică a unui sistem social-politic se afirmă cu atât mai eficient pe plan social-uman cu cât exigențele conducerii unitare sînt fructificate în contextul unui cadru instituțional-organizatoric favorabil participării efective și în cunoștință de cauză a maselor. Iată de ce în concepția P.C.R. calitatea superioară a conducerii sociale semnifică dezvoltarea și adîncirea democrației socialiste. Unitatea organică dintre conducerea social-politică și democrație își găsește expresie concludentă în consultarea largă a colectivelor de muncă din toate domeniile, în perfecționarea continuă a cadrului de participare a maselor la elaborarea și înfăptuirea politicii.

După cum se știe, numai structurile autarhice conservative sînt refractare inovării sociale, se opun spiritului și acțiunii revoluționare. În privința societății capitaliste, criza atotcuprinzătoare, globală pe care o cunoaște de mult timp vechea orînduire semnifică și o criză a sistemului de organizare și conducere politică, în cadrul căruia democrația burgheză, cu tot progresul față de epoci istorice anterioare, cu toată extinderea participării la viața socială ca urmare a luptei maselor populare, a ajuns o piedică în calea progresului istoric. În lumea capitalului starea de criză social-politică, împletită cu cea economică, se manifestă și se agravează permanent, relevînd că vechiul sistem și structurile sale perimate au devenit incapabile să rezolve problemele vitale cu care se confruntă, ca și, în general, problemele globale ale omenirii contemporane. În asemenea condiții, democrația burgheză a ajuns ireversibil în impas, apărătorii și susținătorii săi angajîndu-se într-o febrilă căutare a noi „rețete”, iar cei aflați la putere oscilînd între proclamarea demagogică a drepturilor omului și anularea mai mult sau mai puțin mascată a acestor drepturi, între susținerea publicitară a idealurilor libertății și îngrădirea uneori drastică a libertăților sociale. Semnificativ și, în același timp, îngrijorător este procesul reînvierii tendințelor fasciste și neofasciste, recrudescența forțelor de dreapta, antidemocratice și anti-comuniste, ravagiile pe care le provoacă terorismul.

Evoluția sistemelor politice din lumea capitalistă, fenomenele negative care o însoțesc formează obiectul unei tot mai ascuțite lupte ideologice, în ultimii ani fiind evidente schimbări sensibile în dezbaterile și analizele politice întreprinse chiar de reprezentanți ideologici ai capitalismului. Astăzi punctele de vedere apologetice, laudative se înfruntă cu unele tendințe și curente de examinare critică, uneori incisivă, a realităților politice, economice și sociale din țările capitaliste. Unii autori occidentali constată cu luciditate erodarea vieții democratice, caracterul formal al unei democrații pe care o compară, nu fără nostalgia privilegiilor pierdute sub impactul luptei maselor populare cu „o statuie de nisip la marginea mării”⁵. Alteori, pornindu-se de la conflictul între clase și păături sociale, între indivizi, de la analiza cît de cît obiectivă

⁵ L'avénir de la démocratie. (Debats, Paris, Editions Mengès, 1978, p. 41).

a vieții politice se recunoaște eliminarea directă sau mascată a unor largi categorii de oameni ai muncii de pe arena vieții politice deliberative.

Firește, asemenea puncte de vedere nu pot duce la concluzia că ideologia burgheză și-ar fi schimbat natura, ci doar că o situație istorică schimbată, problemele grave cu care se confruntă capitalismul contemporan au determinat o abordare mai nuanțată, evitându-se interpretările globale, pe tonul unui optimism total. Dintr-o grijă permanentă pentru estomparea antagonismelor profunde, ideologia capitalului evită abordările esențiale, „se ferește” a examina determinările economice, politice și de clasă ale democrației burgheze, acreditând-o în continuare, cel puțin sub raport teoretic, ca „un model” despre care se spune totuși că ar mai trebui „ameliorat”.

Într-o lucrare intitulată semnificativ *Iluzia politică*, Jacques Ellul își exprimă scepticismul cu privire la realizarea participării efective a poporului la viața politică, punându-și întrebarea retorică: „oare poporul e apt să discearnă competențele tehnico-științifice și economice ale deciziei?”⁶ După părerea acestuia, în societatea capitalistă revoluția științifico-tehnică ar impune ca luarea deciziilor politice, economice, culturale, să fie numai de competența unor tehnicieni foarte specializați. Într-un mod asemănător judecă și un alt autor — cunoscut promotor al „ideologiei” tehnocratice pentru care „principala contradicție din societatea capitalistă contemporană intervine nu între cei care dețin forțele de producție și proletariat, ci este definită de relațiile birocratice și autoritare care se stabilesc între cei ce dețin puterea în elaborarea deciziilor organizatorice, social-politice și economice și cei care nu dețin această putere”⁷. Contradicția ar fi generată de revoluția științifico-tehnică în cadrul căreia problemele conducerii sociale ar putea fi rezolvate doar cu ajutorul numitelor „elite tehnocratice”. Este limpede că asemenea concepții au ca finalitate, implicată în însăși geneza lor, dezangajarea și descurajarea maselor de a căuta accesul real la întreaga viață politică.

Înlăturând pentru totdeauna clasele exploatoare, societatea socialistă întrunește condiții pentru a evolua ascendent din toate punctele de vedere, inclusiv acela al democratizării tot mai profunde, al afirmării eficiente a opiniei maselor, realizând pentru prima oară în istorie, în strânsa unitate a laturilor sale, democrația politică, economică și socială, deschizând calea fructificării tot mai depline a voinței maselor largi. „Cu cât este mai profundă transformarea pe care dorim să o înfăptuim — sublinia Lenin — cu atât mai mult trebuie să trezim interesul pentru această transformare și atitudinea conștientă față de ea, convingând de necesitatea acestei transformări alte milioane și zeci de milioane de oameni”⁸.

Normele și principiile democratice, introduse în viața socială odată cu toate celelalte cuceriri caracteristice socialismului au un larg câmp de acțiune. Desigur, dinamica și amploarea procesului de adâncire a demo-

⁶ Jacques Ellul, *Illusion politique*, Paris, Laffont, 1965, p. 159.

⁷ Daniell Bell, *The Coming of Post-Industrial Society*, New York, Basic Books, 1973, p. 119.

⁸ V. I. Lenin, *Opere complete*, vol. 42, București, 1966, p. 145.

crăției socialiste sînt determinate în fiecare țară de particularitățile construirii noii orînduirii, de gradul de dezvoltare a economiei și culturii, a conștiinței oamenilor, de o serie întregă de alți factori obiectivi și subiectivi.

La baza organizării, conducerii și planificării tuturor sectoarelor de activitate din țara noastră se află în mod constant centralismul democratic, principiu a cărui aplicare efectivă asigură îmbinarea armonioasă a conducerii unitare a societății cu o largă autonomie și inițiativă a unităților de bază. Întreaga activitate economico-socială se desfășoară pe temeiul planului național unic, menit să pună în valoare cît mai deplin și judicios mijloacele materiale și forța de muncă în vederea dezvoltării economico-sociale în concordanță cu orientările stabilite. Înfăptuirea Programului partidului, a directivelor Congresului al XII-lea impune astfel perfecționarea continuă a întregii activități de planificare și conducere a societății, creșterea rolului statului în organizarea unitară a tuturor sectoarelor, îmbinarea armonioasă a conducerii centrale cu creșterea răspunderii organelor locale, județene, orașenești și comunale, a întreprinderilor și celorlalte unități economice și sociale. În această privință, întărirea spiritului de răspundere, a disciplinei și ordinii, realizarea unei calități noi în domeniul economiei, științei și culturii reprezintă componente ale întregii activități de planificare și conducere.

Pornind de la premisa că adîncirea democrației socialiste constituie o latură esențială, calitativă a conducerii societății, perfecționările aduse de partid cadrului instituțional al societății noastre situează pe primul plan amplificarea democrației muncitorești, ca expresie a întăririi rolului conducător al clasei muncitoare, a participării ei directe la întreaga viață socială. Astfel, trăsătura definitorie a superiorității variatelor forme și structuri ale democrației noastre socialiste — de la consiliile oamenilor muncii, adunările generale ale acestora, organismele controlului social și pînă la consfăturile de lucru, congresele, conferințele și organismele permanente cu caracter național în principalele domenii de activitate constă în faptul că ele exprimă materializarea reală a unui principiu fundamental al teoriei socialismului științific.

Creșterea continuă a rîndurilor clasei noastre muncitoare, dar mai ales schimbările cu adevărat revoluționare în ce privește nivelul de pregătire politică, profesională, culturală, reprezintă factorul calitativ ce ridică pe noi trepte rolul clasei muncitoare în societate. Tocmai de aceea, partidul consideră drept una dintre cerințele primordiale ale creșterii nivelului calitativ al conducerii în actuala etapă, afirmarea și mai puternică a rolului clasei muncitoare, prin participarea mai largă în toate organismele de stat a reprezentanților ei și prin participarea ei directă la buna gospodărire a unităților economice a întregii țări.

Într-o asemenea concepție, rolul conducător al clasei muncitoare este un raport social și politic, o relație specifică de clasă în care sînt implicate toate clasele și categoriile sociale — țărănimea, intelectualitatea, alți oameni ai muncii. Un asemenea raport îmbracă forma alianței și unității social-politice, întemeiată pe comunitatea intereselor fundamentale ale tuturor categoriilor sociale, se exprimă prin relații bazate pe egalitate, colaborare, echitate socialistă. Astfel, întărirea rolului conducător al muncitorimii se împletește, într-un proces dialectic, cu creș-

terea răspunderii celorlalte clase și categorii sociale, în contextul perfecționării continue a mecanismului democrației socialiste, al afirmării autoconducerii muncitorești.

Autoconducerea muncitorească, noile forme ale democrației socialiste — între care un loc important îl ocupă „Tribuna democrației” — conturează cadrul ce permite realmente largă participare a maselor la conducerea statului, cuprinderea și soluționarea de către organismele de conducere, împreună cu masele populare, a unei problematice de mare varietate și complexitate, căreia tocmai schimbul de păreri, dialogul deschis, cunoașterea stărilor de lucruri și a opiniei maselor pe cele mai diverse căi, îi pot aduce rezolvări corespunzătoare. Așa cum a relevat adesea conducerea partidului, numai printr-o legătură organică și permanentă cu viața maselor pot fi cunoscute și interpretate just cerințele reale ale activității în fiecare compartiment al construcției socialiste, în fiecare activitate de muncă și unitate administrativ-teritorială.

Subliniind importanța existenței unor organisme adecvate, a unui cadru organizatoric unic în felul său, de afirmare a unei democrații de tip superior, partidul relevă că o conducere social-politică eficientă este aceea care întrunește asentimentul oamenilor muncii, care asigură participarea lor directă și în cunoștință de cauză la rezolvarea problemelor mersului înainte. În această concepție, rolul partidului, al organizațiilor de masă și obștești, al organismelor de stat constă în a uni într-un singur suvoi forța uriașă a poporului, factorul determinant a tot ceea ce s-a realizat în revoluția și construcția socialistă, garanția victoriei comunismului în țara noastră.